

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

EN TRIMESTRE

En Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, -1.-2.ª

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Alcover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadracions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar y Fontdevila, Brossa.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes an es qui s'ho guany

Parla En Revenjoli. Escoltan i oïren

Sabatada

Se'n haurán de dur una de regular els anticlericals i revolucionaris per sa poca bonda qu'han feta aqueis dies passats, segons sa costuma del dimoni que tenen de no donar mai cap petjada a s'en-endret. ¡Ja hu val amb aqueixa carronyeria anticlerical i revolucionaria, cremadora per essència i potencia!

Vaja, ió, anticlericalexos, parau! qu'ara vos etzibarem sa «sabata» que tant merescuda vos teniu, grans pastanagues assolejats!

¶ Ara sont mos veniu amb En Pascal?

Per sa «Obrerexo Balear» parlam, que dia 21 de desembre va tenir sa poca alaxa de dir d'aquell gran talent frances (nat l'any 1623, mort l'any 1663): «Pascal era creient, pero sa fe, que no s'avenia ab sa seua raó, li feya molt males passades».—Pero que sabou voltros, grans socialistetxos, d'En Pascal ni de sa fe que no teniu, ni de sa raó que no coneixeu? Es una mentida com unes cases, una insigne falsedat que sa raó d'En Pascal no s'avengués ab sa seua fe relligiosa. Escoltaulo una mica an En Pascal, grans terrolers, i veureu quin raig de matalofades que vos enverga: «S'engán o error més gros de sa raó de s'homo, diu En Pascal, i sa senya més clara de sa seua debilitat, es negar i desconèixer que hi ha una infinidad de coses que cuantrapassen sa seua capacitat i ses seues propies ferses. Sa relligió cristiana es eminentment racional (¿e-hu senti, grans socialistetxos?), i s'apodera des nostro esperit per via de raons així com s'apodera des nostro cor per via de sa gracia. Sagracia remunta i perfecciona sa voluntat i s'orde moral humá, mentres que sa fe remunta i perfecciona sa raó humana i s'orde racional i científic (¿e-hu senti, socialistetxos?). Es dogmes cristians, encara que son superiors, no son contraris a sa raó, i casi tots ells escampen viva llum demunt es problemes científics. Així n'hi pren an es dogma des pecat original; sensa ell s'homo seria un misteri incompreensible» (veiau P. Zeferi Gonzalez, «Historia de la Filosofia», T. III, § 61).

¶ Ja vos convendria ferm, escriguedoretxos de sa «Obrerexo Balear», abcarvos dins sa closca aqueixes grans veritats que escrigué En Pascal! Sa gran dificultat está en lo graixada que vos es tornada aqueixa closca vostra ab so verrim socialista de que la dús tan sojada, que vos la orosta ansí tot!

II

¶! que es això altra que vos embolicau d'En Chateaubriand?

Ja es una bona passada jo socialistetxos! qu'hágeu de voler posar sa vostra dita en totes ses coses, allá ont sou més caps-closos qu'un mac redoladis! ¿Que sabou voltros d'En Chateaubriand, aquell gran escriptor frances de sa derreria des sigle XVIII i de sa primeria des XIX (nat l'any 1768, mort l'any 1848)? Se veu que no n' sabou res; per això el calumniu suposant que es seu catolicisme era una farsa, perque deis que una vegada va dur a un editor una obra escrita antirrelligiosa; i perque s'editor publicador de llibres li va dir que alló ja era passat de moda i que negu hu compraria, se'n aná, i des cap de temps e-hi torná ab so «Geni des Cristianisme», aquella obra famosissima, que, ab tots es seus defectes, va fer un bé immens. De manera que voltros, grans auberecos, preteniu que En Chateaubriand no va compondre es «Geni des Cristianisme» perque fos cristiá de cor, sino just per porer vendre tal obra, just per fer es negoci! Això es una calúnnia feresta que posau an En Chateaubriand. Es ver que aquest gran escriptor com era jove no se va esgarriar ferm i professava unes idees en relligió ben taliqunes; pero després entrá en reflexió, se convertí, i va ésser un cristiá de cor, si bé amb certs punts escapats, que no afectaven gens a sa fe. ¿Que no sou capaces, grans socialistetxos, de provar res de lo que deis d'En Chateaubriand? ¡Hala, grans titiuers, que només sou trempats per escopir veri i per amollar menes i tota classe de barbaridats!

III

¶ Mentiu, grans benastres!

Després d'insultar sa memoria d'En Pascal, d'En Chateaubriand i llavó d'En Victor Hugo i d'En Voltaire perque aqueis dos derrers demostraven encara creure qualque poc en Deu, la prenen ets escriguedoretxos de sa «Obrerexo Balear» contra es jesuites (tot bon anticlerical no pot estar que no als es derreres contra es jesuites), dient que amb sa lluita i guerra que contra ets heretges jansenistes mantenien, defensaven es jesuites que «se poria molt bé gaudir de sa vida, i que bastava practicar superficialment sa relligió i observar just ses practiques exteriors», just de de part defora.—¡Quina altra calúnnia que es tot això!

Es una solemne mentida que es jesuites mai hagen defensat res d'això; i, si no, que mos citin cap autor jesuita que hu defensás. ¡Hala, socialistetxos trequetrecs, si sou capaces a eltarnosne un que es un! Lo que succeia que es jansenistes eren uns po-

lissardos, ¡ets de ses retaiadures de Judes, que bravetjaven d'una gran pureza i severitat de vida, pero feien tan difícil sa práctica de sa relligió, que resultava impossible, allunyant així ses ànimes de Deu; mentres que es jesuites feien tan fácil, dolça i suau sa virtut i s'observansa des preceptes evangélics com porien, a fi d'atreure la gent cap an el Bon Jesús, a fi de mantenirlos dins l'Evangeli. A lo que anaven es jesuites llavó i a lo que son anats sempre, era i es a salvar dins ses ànimes lo sustancial de sa relligió cristiana, a empeltar dins es cors ben empeltada tota sa sustancia i essència de l'Evangeli, de manera que s'observi sa llei de Deu, no just de part defora, sino de part de dins.

Això feien es jesuites contra es jansenistes, i no lo que voltros jo socialistetxos! suposau, mentint, tant alts com sou.

IV

¶ Hala, petits! ¡entaferrame de mentides, barbaridats i blasfemies!

Suposen aqueis escriguedoretxos des paperot socialista que es jansenistes sostenien «ses idees de Paul de Tarsis (St. Pau, apóstol) i d'Agustí de Hipona (St. Agustí)». Es fals de tota falsedat que St. Pau ni St. Agustí defensassen may cap idea de ses que formaven s'heresia jansenista; i, si no, que mos citin s'obra i es capítol d'aqueis dos grans sants aont defensin ni diguin res de tot això!

Llavó aqueis escriguedoretxos s'atansen a dir que «sa fe... surt de s'ignorancia». «Sa fe» socialista sí que es ver que hi surt de s'ignorancia, de sa barbatxaria, de sa carronyaria; ara sa fe catòlica no surt més que de Deu, font, rel i raó de tota llum, de tota raó, de tota rectitut.

¶ Després aqueis escriguedoretxos infames enfloquen aqueis raigs de blasfemies que escarrufen i fan agafar pell de gallina, i que les posam per que vegeu lo que se permet dir es paperot socialista. Valestaquí: «En quant a Deu, si n'hi hagués, si existís, seria un animal estrany, may associat de venjances, assassinsats i catatclismes;... i seria precis matarlo.»

¶ Deu del cel los ho perdón an aqueis socialistetxos indignes, penjadors, i sobre tot miserables! ¡Que Deu els-e perdón aqueixes horribilissimes paraules! ¿Uns cuquets de sa terra, tan despreciables com ells, tan poca cosa com ells, tenir pit per escopir aqueis enfilais d'escopinades a sa cara de Deu? ¡Indignes, més que indignes! ¡Malenats, més que malenats! ¡miserables més que miserables!

V

¶ Animalot, més qu'Animalot!

S'hi demostrá es *Puput* tot un «Animalot» es dia d'ets Innocents. Posa

unes gloses suqueres, pornogràfiques fins an es darrer estrem, ¡empedregades d'una paraula de dos sentits, de lo més vert, de lo més escandalós. Això és es *Puput*, per això viu i se sostén: per ofendre sa moral, per posar en ridicul tot lo sant, per malfamar i calumniar es clero, per dir qualsevol barbaridat. Això es tota sa seua gloria.

Com a bon dia d'Innocents, comensá fingint amb gran prosopopeya i xirimindangues que demana va perdó anel Bisbe de Mallorca i an En Revenjoli, per ferne befa naturalment. Que fassa befa de noltros no mos alsa gens es ventrey, i noltros ja tenim bon es ment de tornarli es jornal, rescabamentmos a l'uf de tot quant mos diga. Ara que s'atans a fer befa del Bisbe, posat de Deu Esperit Sant per retgir l'Esglesia de Deu a Mallorca, això sí que no pot passar en via ninguna.

Dissapte passat tracta de posar en ridicul sa predicació d'un Vicari de Porreres d'altre temps, que no anomena; llavó entaferra un articlexo arrienc contra En Revenjoli; després n'enfoca un altre contra una persona de Lluchmajor anomenantla amb un mal-nom, que es una de ses paraules més lletges que hi ha dins es mallorquí i que cap persona decent la se posa mai dins sa boca; i an aqueixa paraula la posa set vegadas, per ferho més escandalós. La pren llavó s'«Animalot pudent» contra es Rt. Pares des Sagrats Cors de la Reyal perque tracten d'aturar ses al·lotes d'anar an es balls indecents que's fan per allá, suposant es gran noningú des *Puput* que ets Exercicis Espirituals que dits Pares dirigiren a ses *Fies de la Purisima* eren més indecents que no aquells balls del dimoni; i calúnnia aqueis Rts. Pares suposant contra tota veritat que privaven ses mares d'assistir an es sermons que ells feyen a ses *Fies*. Es fals i mentida que aqueis Pares privassen ses mares d'aqueles al·lotes d'assistir a tals sermons. Finalment es *Puput* insulta i maltracta D. Antoni Maura per lo qu'ha fet aquest de retirarse de sa política, i li tira un parey de gargais a la cara de lo més pudent i verinós. Lo estrany seria que es *Puput* alabás ni respectás En Maura; es *Puput* no alaba ni respecta més que es qui son tan perduts i noninguns com ell. Desgraciada de tota persona que es *Puput* l'alaba! Mala senya segura!

VI

¶ E-hu veis, socialistetxos?

S'altre dia es diaris duquerea sa noticia de que aquell tal Perez Solís, capitá d'artilleria, que deixá d'esserho i s'era fet socialista, i s'«Obrerexo Balear» li publicá uns quants d'articles s'altra diassa,—se posá malak a Vae lladolit; i, com se va veure a ses

portes de la mort, cridà un capellà, i se confessà i combregà amb molta de devoció, això després d'abjurar i de rebutjar tots els errors socialistes que professava.

—E-hu veis, escriguedoretos des paperot socialista? ¿No mos dirieu, grans titiuers, com es que mai cap catòlic, s'hora de la mort, renega ni fuig de sa seua religió? i en canvi molts de contraris des catolicisme, molts des qui, estant bonis per anar-

se'n de ses seues, abandonaren sa nostra religió, quant ve s'hora de la mort, llavó hi tornen i se converteixen? ¿Com es això, socialistetxos? ¿Com mos ho explicau an això? Vajal voltros que vos figurau sobre més que no es catòlics, veyam si mos ho sabeu explicar!

Després es periodics han dit que aquell Perez Solis es sortit des perill de mort, i es recaigut d'anima tornantse fer socialista. ¡Ah malanat!

es lleons tenen es jocs massa feixucs i massa mals arrambatges! Així es que no t'hi toras atansar a entregarte aquí amb tals garamens! Si ells t'havien escortats es bons, fosses vengut sensa llenya!

—Pero ¿no m'havia dit Vossa Royal Majestat, diu En Pere, que ni es cuiner poria aguiar ni es forner coure pa pe'sa fretura grossa que hi havia de llenya a la casa?

—Es ver, diu el Rei; pero m'estim més estar sensa aguiats i sensa pa, que no que m'investi un lleonarro i m'engolesca i ja no'n cantia pus galls ni gallines de mí. Sobre tot, no vuy lleons dias sa casa ni una hora al redó.

—Bonó, diu En Pere, ja hu sabré per un altre pic!
I se'n va anar a fer quatre passes per la Ciutat.

Com va esser foscandó se retira passen el Rosari i sopen, i se presenta an el Rei, i li diu:

—Bono, Sr. Rei. ¿I demà demati aont li he de pegar? ¿Quina feina he de prendre?

El Rei e-hi pensa un poc, i diu:
—¿Saps que pories fer demà? Anar-te'n a llaurar.

—¿De bestiar de cabreste o de bous? diu En Pere.

—¿Lo que t'estims més! diu el Rei. ¿T'agraden es bous?

—Pròu que m'agraden! diu En Pere.

—¿Idó pegali de bous! diu el Rei. Vés a sa guarda, i pren es que més te plaxin!

—Parlem clars, Sr. Rei, diu En Pere. A mí'm diuen En Pere Catorze, com sap Vossa Royal Majestat, perque en tot li pec de catorze. Sa meua mida son catorze pareis i catorze arades.

—¿Que es això que dius? s'esclama el Rei. ¿Un poc ne lleverem!

—Me farà felló, Sr. Rey, si m'eu lleua cap parei ai d'arada des nombre de catorze, diu En Pere.

El Rei, després de pensarhi una mica, diu:

—Sobretot, per això no mos hem de baraiar. Vols catorze pareis de bous i catorze arades? Prenlos, que per massa pa no ya mal any.

—¿Que me'n direu? Ell En Pere lo endemà demati agafa catorze pareis de bous, els-e juay, els engansa ses arades corresponents, Jerma sedenes i dogals a ses coes des bous per porerlos menar bellament, i cap en es sementer amb tot aquell bovum i aradum!

E-hi arriba, posa es bous i ses arades a punt, i venga umada i altra an aquells bous! que ja foren partits de d'allà, llaura qui llaura!

I En Pere derrera derrera; i un cop servava es manti d'una arada i un cop es mantí d'una altra acuída a sa que veia que hu havia de mester més. I com eren an es capdes tornai, les feia girar a ses catorze pareis, ¡hala un altre solc i llavó una altra girada a s'altre cap de tornai, i venga un altre solc!

D'aquella manera passá En Pere tot lo sant dia, i no hu volgueu sobre si llaurá un bon talabanc de terra! Arragussen molt de tros catorze pareis així meteix!

No vos dic res: dins set o vuyt dies ja va haver llaurat En Pere tota quant terra tenia el Rey llauradora.

Així si: aquell, pobres bous se'si varen dur una mala tabuixada, i arribaren que casi no feyen ombra. I qui la corria també, era es pobre cuiner, que li havia de treure cada dia an En Pere ses catorze olles de faves cuinades i es catorze pans ab so companatge corresponent.

I es cuiner sa presenta un dia an el Rei, i li diu:

—Senyor Rei, ja estic acabat amb En Pere. Jo no puc dur tanta de somada tot sol! ¡Ell no basta pa ni pasta amb aquest dimoni d'home! ¡Catorze olles de faves i catorze pans cada dia i llavó es companatge! ¡Me crega, Sr. Rei! ¡mos ho des-solará tot! ¡S'ossa i tot mos menjará!

Encara no havia acabat es cuiner, i ¡tacl! se presenta es bover.

—Sr. Rei, diu es bover. Me som cregut an es cas de venir a ferli avinent qu'aquest miasatge nou qu'ha pres En Pere Catorze, mos passarà an el di, moni tots es bous, de sa guarda! Si nom es n'emprás dos, manco mall! Pero ¡si se'n mena vint y vuyt cada dia, i les mos torna croixits que no s'agunden de cansats i dessustats! ¡Alló no es un

home! ¡alló es un dimoni, Sr. Rei! Sobre tot, si això segueix uns quants de dies més, no'n romandrà cap de bou per nat senyal! ¡N'estiga segur, Sr. Rei!

El Rey devant es manifest des cuiner i des bover romangué com estafarillat, fins que obri boca i diu:

—Res! D'un vent o altre, el mos haurem de llevar de devant an aquest dimoni d'home! ¡Sabeu que poriem fer Enviarlo a tal castell amb s'escusa de anarnos a dur un serró de diners; i hi enviarem devant devant un propi quidiga an es des castell que, en acostar-s'hi En Pere, li desparin tots es canons fin que l'hagen fet bocins, i així en sortirem d'una vegada.

—Trop qu'ha pensat bé, Sr. Rei diu es cuiner.

—Bona idea ha tenguda Vossa Royal Majestat! diu es bover.

I quedaren així el Rei, es cuiner i es bover.

Ara veurem di-sapte qui vé, si Deu ho vol, com s'hi campá En Pere Catorze devés aquell castell aont se figurava el Rei que n'havien de fer benes.

(Seguirá)

JORDI DES RECÓ

DE TOTES ERBES

En Pere Catorze

(segueix)

I heu de creure i pensar i pensar i creure que el Rei s'estava an es balcó escampant la vista i mirant la feta, i assetuaixí sent sa veu d'En Pere que's cuidava esgargamellar cantant demuat sa gran carretada de llenya ¡que se'n venia més que de pressa, tirant es des lleonots devant devant i amollant uns brúfols i uns bramuls que feien pell de gallina i entraven dins es cervell.

Foreu fer comptes, quant el Rei va veure alló, com se posá. Sa pipa li cau des morros, torna més blanc que sa paper, i se posa a cridar com un boig:

—¡Criats i criades, veniu aquí! ¡tancau ses portes! ¡tancau tots quants de portals e-hi ha! ¡ja estam perduts! Aqueis lleonots que En Pere mena jonyits an es carro, mos mengem a tots! ¡No se'n escaparán ni ses rates! ¡O mal nohi hagués pensat mai a enviar aqueix ahicorn d'En Pere a dur llenya des comallar des lleons! ¡Mal me toc xesta si le hi torn enviar pus mail! ¡O mal no hagués trobat es camí son pare i sa mare d'En Pere, com el me menaren! ¡I jo tan ase que'l vaig admetre! ¡Si son pare i sa mare no'l porien sofrir ni agontar! ¡per que el m'havien d'arrambar a mí? ¡O mal no hi hagués pensat mai a donarli entrada!

Amb això acudiren correns tots es criats i criades, i tancaren totes ses portes ben tancades de tots es portals i finestres, perque el Rei tenia por de que es lleons, si trobaven tancat an es portals, s'enfilarien pe'ses finestres per fer una berenada d'ell i de tota quanta gent e-hi havia allà dins.

Mentres tant En Pere era arribat devant cal Rei. Li va venir molt de nou que li haguessen tancats tots es portals i ses finestres, i se posa a cridar de dalt sa carretada:

—¡Uep! ¡ja som aquí! ¡Hala si obriu! ¡Oriu diel!

Veient que cap portal ni finestra s'obria, devalla de sa carretada, s'acosta a sa portassa d'ont era sortit a's demati amb so carró i ja es partit a pegarhi bons cops de puny, i no s'aturava de dir:

—¡Obriu, grans paparrers! ¡Mirau que, si no obriu, esbuc ses portes i llavó vos amollaré es lleons! ¡Tots sou difunts si no obriu més que de pressal!

Aquí un criat treu es cap per un finestre, tot esblanqueit, que pareixia un condemnat a mort, des retgiró que deia, i amb ses llàgrimas an ets uis diu an En Pere:

—El Sr. Rei mos té privats d'obrirte per amor d'aqueis lleonots que menes! ¡Ten compassió de noltros, Peret, per amor de Deu! ¡Mira que noltros no'n som res! ¡Tots te demanam perdó d'agenciats si t'hem agraviat de res! ¡Si en res t'hem fet tort, es estat sensa temer-mos-nel! ¡Jo t'ho aseguro per cosa certa, com han dita missa avui!

—Cap com aquestal s'esclama En Pere. ¿De manera qu'ara tots teniu por de que es lleons no vos mengin? ¿No hu voleu? ¡No ves menjaran si m'obriu tot d'una! Ara si vos estorbau una mica, jo vos ho asseguro que vos menjaran a tots, i ei! Sr. Rei es primer, si es ell que no vol qu'obriguent! Per que m'hi ha, enviat an es comallar des lleons a dur sa llenya? Com ne'n som temut aqueis dos meteis lleons han hagut desnosats es dos bous; i ¿com havia de venir jo, amb sa llenya, si no hi juny es dos lleons que m'havien fet es delicte d'engolirse es bous? ¿O m'hi havia de

jonyir jo an es carro? E-hu trobau voltros? ¡Demanau-le-hi an el Rei si hu troba ell!

—¡O Peret meu estimat! diu aquell des finestre. Sa raó te vesa per demunt ses espalles! ¡Per amor de Deu i de la Mare de Deu ten una mica de paciència, i jo aniré correns a dirho an el Sr. Rei tot això que m'has dit, i es segur que el Sr. Rei, com e-hu sabrá, donará orde d'obrir, confiant amb sa teua paraula!

—¡Vaja idó! diu En Pere. ¡Veshi més que depressal! ¡I ja hauries de tornar esser aquí, si no voleu que la vos fassa d'esbucar ses portes i amollarvos es lleons per que vos fassen quatre xicotines de ses seties!

S'esquixxa ¡aquell criat a dir tot això an el Rei, que, com senti tot s'endiamentat, va dir:

—Anau a dir an En Pere que jo man que desjunya es lleons, i los se'n torn an es seu comallar, i els hi deix, i que voltros ja descarregareu sa carretada i hu adesareu tot així com pertoca.

Aquest criat torna an En Pere, i li passa s'orde del Rei; i En Pere se destira d'aquesta:

—¿El Rei e-hu vol així? Idó així hu farem; que es creure es criansa, m'ensenyaren mun pare i mu mare. I ¿vos voleu riure des qui comanda? Feis lo que ell vol!

I En Pere amb tota sa seua calma des jonyí es lleons, i sense treurelos ses cabassades, les se passa devant, menantlos p'es sedenes, i ¡bones llenderades devés ses anques, i aquells lleons de d'allà amb uns bons brúfols i uns bramuls esglayadors, i tothom que se decantava, i per fogir deixaven es caminar p'es correr, i es qui porien mirar la feta d'una finestra, no la miraven de terra plana.

Amb manco d'una hora ja foren an es ditxós comallar. En Pere els-e treu ses cabassades i els amolla alleure, i aquells lleons ¡cames me valguen comallar endins! E-hi anaren ben alerta a returar-se gens, de por que En Pere no els-e tornás aglapir.

I En Pere amb ses cabassades i es sedenes ja li va haver envelat, cap a cal Rei.

Com e-hi arribá, es criats ja varen haver descarregada sa llenya i arreconat es carro. Es cuiner el crida, i li treu ses catorze olles de faves i es catorze pans, i llavó, per afegitó i per que estigués content, catorze sobrassades, i l'home ja hi está abordat, i ¡nyam! ¡nyam! fins que hu va haver llevat tot des vent.

A les-hores se presenta an el Rei, i li diu:

—Senyor Rei, ¿que té més feines que manarme avuy!

—No, diu el Rei.

—¿De manera diu En Pere, que me'n puc anar a fer quatre passes?

—Per part meua, si, diu el Rei. Pero mira, Peret, que mos n'has feta una com un covó ab so venirse'n amb sos dos lleons jonyí si! No vals tant tu com es retgiró que mos has donat! I tots ja mos veiem dins sa betza d'aquells lleonots.

—Pero, i perque, diu En Pere, s'havia de creure Vossa Royal Majestat i es demés habitants d'aquesta casa que jo havia d'esser tan barbatxo i tan mal entranyat, que mai consentís que's lleons se desmandassen poc ni gens contra Vossa Royal Majestat ni cap altra persona nada? Qui els havia poguts jonyir no'ls havia de porer subjectar i capturar de fer mal?

—Tens raó, diu el Rei pero no digues que

Parlemne de sa retirada d'En Maura

Seria estrany que no'n parlás La AURORA, allà ont fa deu dies que casi no se parla d'altra cosa dins Espanya. ¿Com es? per que es que En Maura s'es retirat de Caporal des partit conservador i ha renunciada sa seua acta de diputat? ¿Com se retira ara tal homo que fa tants d'anys que treballa dins sa política espanyola amb tanta perseveransa, amb tant de coratge, dirigint es partit més tort i disciplinat d'Espanya? No es gens bo de fer contestar cumplidament amb poques paraules an aqueixes preguntes. Des de que En Maura se posá an es cap de sa política conservadora, se presentá com un inimie mortal de sa revolució anárquica que representen dins Espanya es anarquistes i socialistes i s'immensa majoria des republicans, i llavó casi tots es liberals exaltats que només se diuen monárquics per tapada, pero que de cor son tan revolucionaris com es qui s'ho diuen a les clares. Tots aqueis elements li declararen ja tot d'una una guerra a mort, i no se son aturats mai de ferlehi valentse de tots es medis, provant fins i tot dues vegades d'assassinarlo (N'Artal-1904. —En Posa-1910). Pujá an es Poder la primera de febrer de 1907 perque es Partit liberal estava esfondrat de tot i era una barca que feia aigo per tot, i governá En Maura sempre vent en popa, sempre aculant tots es seus contraris, cridantse ses simpaties de totes ses persones d'orde pe'sa seua formalitat, seriedad, rectitut, honradesa i inflexibilitat contra tot desorde, contra tot desgavell. Així passá l'any 1907, tot l'any 1908 i bona part de 1909, fentli revolucionaris i liberals una oposició aborronadora, barbatxa i irracional. Que le hi fesson anarquistes, socialistes i republicans, tots es qui no se deien monárquics, s'esplacava satisfactoriament ara que el partit liberal li fes també aquella oposició antipatriòtica, sensa cap ni peus, no's comprenia. Es revolucionaris trobaven amb En Maura sa defensa i s'estaló més fort de sa Monarquia i que desbaratava i feia impossibles es plans satànics d'ells. Aqueis se comprèn que fessen aquella oposició; lo que no's comprèn que la hi fessen es qui's deien monárquics i que donassen tota sa seva força an ets inimics de sa Monarquia, an es qui deien sensa revolucionaries que lo que cercaven era fer fet ui a sa Monarquia. Amb això vengué sa guerra del Riff sa primera de juliol de 1909, i es liberals feren tot cos amb sos republicans i demés revolucionaris contra En Maura i Govern conservador, que amb aque

La guerra no feia més que sostenir l'honor d'Espanya, no feia més que mantenir es compromís d'honor que Espanya havia contret davant ses altres nacions a sa conferència d'Algèiras, l'any 1904 i 1905. Esclatà sa «setmana tràgica» a Barcelona, es Govern afeugà aquell alsament republicà, i es Tribunals Militars hagueren d'entrar en funcions per aplicar la llei an es qui resultassen culpables d'aquell enfilat de crims que constituïren aquell conat de revolució; entre aquels culpables e-hi va haver En Ferrer, peix gros de sa masoneria i que per lo meteix havia de tenir cera del Corpus i carta blanca per poder cometre qualsevol crim i que mai en sortís castigat. Es Tribunal Militar el condemnà a mort; En Maura no aturà que s'executàs tal sentència, fuseren En Ferrer, sa masoneria universal meu avalots per tot contra Espanya i contra el Rei. I es partit liberal, en lloc de posarse an es costat del Rei, se serveix d'aquells avalots d'ets inimics d'Espanya, fent un cos ab sos revolucionaris d'Espanya, per fer deixar es Poder an En Maura i que entràs ell, es partit liberal, tot amenant de ferse revolucionari si no li donaven es Poder. En Maura, que hauria despreciat tots aquells avalots de sa masoneria universal i tots ets estufornos des revolucionaris espanyols, si no'ls hagués fet costat a l'altre partit monàrquic tornant, es partit liberal, —veient qu'aquest partit s'era lligat amb sos revolucionaris i ammassava de ferse revolucionari, no va voler esposar sa Monarquia ni l'Espanya a un fracàs com e-de 1868 que afonjà es trozo de D.ª Elisabet II: i entregà es Poder an el Rei, que l'entregà an es partit liberal. I aquest partit comensà a governar entregat amb cos i cordes an es revolucionaris. Es tribunals militars seguiren condemnant a mort criminals de sa «setmana tràgica», pero es Govern no'n deixà matar cap: i an ets altres criminals condemnats a altres penes gravíssimes, per un tres i no res es Govern els indultava i aviat ja els-e veien a lliure. En casi totes ses coses que revolucionaris tenien interès, e-hu va fer tan lleig aquell Govern que En Morret presidia, que arribà a córrer sa noticia que es Govern meteix, com se'n temerien, hauria proclamada sa república; i dia 9 de febrer hagué de caure, i puja En Canalejas, el qual de tot d'una va seguir una altra bordada més patriòtica, pero a poc a poc se deixà acostar des republicans, que tornaren a exercir una gran influencia dins totes ses regions governamentals. Mentre tant tota se premsa revolucionaria a Madrid i a provincies seguia sa guerra a mort an En Maura i an En Lacierva i a tots es conservadors, tractantlos de lladres, d'assassins, dientli repetint per pa i per sal qu'estaven incapacitats per tornar governar, que era un compromís d'honor des republicans i revolucionaris de no deixar pujar pus may En Maura ni En Lacierva ni es conservadors an es Poder, i, que si el Rei les tornava cridar a formar Ministeri, aquell dia esclataria sa revolució i enviarien sa Monarquia a fregir ons de lloc. Tres anys ha durat aqueixa campanya de mentides, calumnies i infamies sensu nom, aqueixa campanya no feta may contra cap altre polític d'Espanya ni defora Espanya. I aqueixa campanya, cent voltes criminal, la pogueren fer, l'han feta es revolucionaris sensu cap ostacle de part des Govern, i no sols això, sino que es Govern feia massa conixer que hi xalava a les totes i que devall-devall encara atjava es foc; i s'arribà a fer massa visible que es Govern era carn i ungla sobretot amb En Lacierva, que no s'aturava de dir que ell aburraria En Maura de tornar pu-

jar perque faria esclatar se revolució a's dia qu' En Maura tornàs esser Govern. Aquí En Maura, que havia callat desde que deixà d'esser Govern, va creure que era completament inútil es seu silenci i tots es sacrificis que feya pe'sa Monarquia i per Espanya; i sembla que va dir an el Rei que estava fundament convençut de que es partit liberal feia tot quant sabia i poria per inutilisar i fer impossible es partit conservador. A les hores va esser que En Canalejas, al col sia, que a's mig de tot tenia lo que falta a moltissims de caps-pares des partit liberal, talent i patriotisme, va comprendre qu'allò no poria anar, i feu a sebre, i no se'n amagà gens de dirho, que dia 31 de desembre deixaria lliure sa regia prerogativa per que el Rey cridàs es qui volgués a governar. Això va caure molt tort an En Lerroux, mentre que En Melquíades Alayrez declarava que es republicans no s'oposarien a que En Maura tornàs pujar. Aquí assassiaren En Canalejas, dia 12 de novembre. Cridat En Maura i altres caporals, En Maura trobà que es liberals havien de seguir fins que tenguessen aprovats es presuposts i es Tractat amb França —I després? li demanaren.—Llevó ja diré tot lo que hi tropl contestà ell.

Puja llavó En Romanones amb sa promesa de deixar es Poder dia 31 de desembre; pero, com el tengué, el trobà tan saborós, que no'l volia deixar, i amb sos seus enginys logra que el Rei dia 31 de desembre no fassa cap consulta an es caporals des dos partits tornants mentre qu'ell, En Romanones; crida es caporals liberals, i just les deixa dir si es liberals han de seguir o no an es Poder, sensa cap explicació més; i, naturalment, aquells digueren que si, mentre tant que lerrouxistes, socialistes, anarquistes i republicans conjuncionistes, exasperats per sa sentència des tribunal suprem contra *El Liberal*, que era es triuf d' En Lacierva, feyen aplecs per tot arreu li feyen esgargamellar es seus periòdics amenant que farien sa revolució si En Maura entrava. Amb això dia 31 de desembre el Rei confia an En Romanones sa formació de Ministeri.

I aquí En Maura va creure que tot estava perdut: que era impossible entendre-se pus ab so partit liberal per governar, i que una volta més havia triufat completament sa política d'anar lligat es partit liberal amb sos revolucionaris per fer impossible tota situació conservadora, per desterrar per a sempre des Poder es partit conservador; va creure qu'havia triufat una volta més sa política de sa por a certes altes regions; i que per lo meteix seria temps perdut tot quant faria ell com a cap de partit o com a diputat i que lo que procedia era retirar-se a ca-seua. I llavó aquell meteix dia va escriure a N'Azcarra i an En Dato aquella resolució seua, i publicà es fonaments que havia tenguts per prendre tal actitud.

Allò va esser una bomba com poques n'han esclatades mai dins Espanya. No s'era vist mai que un Cap de partit tan poderós i ben disciplinat com En Maura i es partit conservador actual fés res semblant an això; to'hom en romangué esglayat. Es republicans i demés revolucionaris cantaren victoria, vanagloriantse d'esser estats ells que havien fet retirar En Maura, lo qual es completament fals. Qui ha fet retirar En Maura es sa por que hi ha des revolucionaris a certes altes regions, i sa política des partit liberal d'anar sempre lligat ab sos revolucionaris per capficar sempre es partit conservador. Això i no altra cosa ha motivada sa retirada d'En Maura.

Dia 2 s'aplegaren ets ex-ministres conservadors a veure que havien de fer, i tots declararen i publicaren que

estaven en tot i per tot an es costat d'En Maura i que's feyen seu tot quant havia publicat En Maura per fundar i explicar sa seua retirada. Dia 8 se reuniren en el Senat 94 Diputats i 87 Senadors, adherints'hi, per impossibilitat d'assistirhi, 18 diputats i 16 Senadors, això es, tots es des partit conservador; i acordaren per unanimitat estar en tot i per tot an es costat d'En Maura i que no hi havia altre Cap des partit possible per ells més que En Maura, reinant un entusiasme mai vist, quedant encarragats N' Azcarra i En Dato d'anar a donar compte de tot això an En Maura, pregantli que torn encarragarse de sa direcció des Partit.

¿Que farà ara En Maura? Es una gran cosa que tot es Partit conservador haja demostrat amb tanta d'elocuencia que està en tot i per tot an es costat d'En Maura i que no vol altre cap més qu'ell. Pero ¿basta això per que En Maura torni a sa política que fins ara havia seguida? No; son precises, son indispensables dues altres coses: que es partit liberal mudl de política, deixi d'anar lligat amb sos revolucionaris, i que se esveesca aquella por an es revolucionaris que hem dit que hi havia a certes altes regions.

Es cosa de pregar de bon de veres a Deu que aqueixes dues altres coses venguen. Si sa retirada d'En Maura feia venir aqueixes dues altres coses, tal retirada seria un des serveis més grossos que cap homo hagués pogut fer may a l'Espanya.

De tot això resulta que es una solemníssima mentida que En Maura se sia retirat per gens de por que men an es republicans; es una solemníssima mentida que sien es republicans que l'hagen fet retirar: sa causa de sa retirada d'En Maura son ses altres coses que hem dites. I prou per avu'.

«El Ideal»

Aquest setmanari republicà de Ciutat sequeix, gracies a Deu, p' es bon comi que fa mesos va emprendre; defensa correctament sa República, defuig de combatre i de malfamar sa Religió, l'Esglesia i es Clero. ¡En nom de Deu com e-hi ha un periòdic republicà que just fassa de republicà i no d'anticlerical i de sectari i d'escampador de veri! Dissapte passat fins posa «El Ideal» un article ben llarc sobre es dos famosos meteoròlegs P. Faura i P. Alguer, de la Companyia de Jesús, que tans grans serveis han prestats a s'humanitat regentant s'Observatori de Manila i ab sos dos admirables aparats, «barometre aneroide» «barociclometre» per salvar de tempestats de neufrags le gent de mar. També parla amb gran elogi d'ets altres jesuïtes, P. Cirera, P. Ubach, P. Balcells i P. Vinyes, que també han prestats grans serveis a s'humanitat dirigint ets Observatoris de l'Ebre (Tortosa) i de Betlem de l'Il·lana. Ja no mos hi tenien acostumats es republicans an això d'alabar jesuïtes ni parlar com homos de raó. Amb republicans d'aquest demble ens podem entendre perfectament per no haver nos de baraiar per pa i per sal.

La Seu de Mallorca

Aquest és es titol d'una conferencia que es nostro bon amic En Juan Rubió i Bellver, arquitecte, de Barcelona, donà dins es maig de l'any 1911 davant s'estol d'arquitectes catalans que eren venguts per estudiar la nostra Seu i ets altres monuments de l'illa i que hi assistiren moltes d'altres persones il·lustrades i de qui hi ha dalt.—Aquesta conferencia sortí entany demunt s'«Anuari de s'Associació d'arquitectes de Barcelona», se'n feu una tirada apart, i En Rubió mos n'ha dedicat un exemplar, que li agraim de tot cor. En Rubió, amb tot i esser inoli jove encara, ja es un d'ets

arquitectes caporals de Catalunya, i aont e-hu demostra amb tota evidencia es amb aqueix estndi que ha publicat de la Seu de Mallorca, això es, des conceptes orgànics, mecànics i constructius de sa nostra Seu, comparantla amb ses altres Seus principals de tot lo mon, demostrant, com dos i dos son quatre, qu'aqueixa Seu nostra pe'sa seua construcció i estructura es una de ses mes notables de la terra. I an això hu demostra En Rubió amb fets i amb raons científiques analisant i examinant totes ses parts i partions d'aquell merevellós edifici, feut veure sa superioritat indiscutible que té devora moltissims d'altres famosíssims dins tot lo mon, amb maneo titols per ésserho que sa nostra Seu. I de pass En Rubió també analisa i sospesa es valor artístic i científic de s'estil ogival, atansantse a dir que no acaba de fer tots es graus que necessita un estil per ésser acabat i definitiu.

«La Aurora» agraeix de tot cor an En Rubió sa finesa qu'ha tenguda ell d'enviarli un exemplar d'aqueixa sobirana i egregia Conferència i n'hi dona s'enhorabona amb tota l'ànima, i li desitja nous triums com arquitecte i com escriptor, perque En Rubió fa sa retxa tan amunt amb un concepte com amb s'altre.

Ses obres de la Seu

Sa restauració de sa nostra Seu grandiosa segueix fent es seu camí admirable i triufal baix des sublim arquitecte D. Antoni Gaudí. P'el «Corpus» darrer s'hi estrenaren unes tiarès i corones de llum elèctrica: una a sa punta de s'arc toral de sa Capella de Trinidad, una altra a sa punta de s'arc de cada petxina o recó de sa Capella Reial o Santuari i una altra a sa punta de s'arc de cada capella lateral des meteix Santuari. Aquestes tiarès i corones son de ferro forjat i daurades, totes messelles de peres elèctriques menudones, d'una o dues bugies i de diferents colors, bellíssimament combinades i que n'hi ha a milenars. Tot allò encès fa un efecte indescriptible d'esplendor, grandesa i galania.

Pero En Gaudí feya temps que'n duya de pensada una de ses seues per coronar i engarlandar l'altar-mestre, l'altar-major de la Seu; i a forsa de ferse eloquetjar es cap, s'he arribà a treure, fentne una mostra o model, segons acostuma ell, per provarho primer a veure quin efecte faria i com pegaria. Es una corona de set caïres, de trenta cinc pans de diámetro, penjada part demunt l'altar major, no horizontalment, sino amb bescunsa i alta cap envant. An es cornaló de més amunt s'alsa una creu rebassada amb un Sant Crist abisantinat i la Mare de Deu a la dreta i St. Joan a l'esquerra. Part demunt aqueixa corona va un grandios dossier, tombat també cap adevant. Tot això s'aguanta a una altaria considerable per via d'un joc enginyosíssim de vergats de ferro, que duen enfilats una partida de poms o bolls, i acaba tot allò amb nou cames de ferro que s'afiquen dins ses voltes i a s'arcada forana de sa capella Reial, resultant un conjunt garridíssim i majestuossíssim, perque d'aquella corona amb bescunsa pungen trenta cinc llanties, tota aquella corona s'il·lumina per dedins d'electricitat, lo meteix que sa creu i ses figures del Calvari des cornaló de més amunt i llavó aquells bolls o poms enfilats a ses nou cames de ferro que se'n pugen fins a ses voltes i que hu aguanten tot.

Tot això forma sa corona de l'altar-major, lo que dinen liturgistes i arqueòlegs «ciboris» o «baldagui». Resulta una concepció genialíssima d'En Gaudí. Es venguda molt de nou a tothom i en general ha agradat una cosa forra mida. Noltres podem dir una cosa, i cree que tendrà mal de desfermós-

ho: ja n'hem vistes un bon enfilay de Seus dins Espanya, dins França, dins Italia, dins Bèlgica, dins Alemanya, dins Austria, amb uns altars-majors endimenjadissims, amb moltes de maneres de ciboris i baldaquins; pero en lloc n'hem vist cap de tan nou, de tan genial, de tan gentil, de tan imponent, de tan majestuós com aqueix qu'ha projectat En Gaudi per la Seu nostra, i que ja està posat des dia de la Puríssima ensà, i que pe's Matines de Nadal romangué an es seu punt de tot, i l'il·luminaron de tot, essent s'admiració de la gent. I això qu'ara no es més qu'una mostra, un model, de fusta i roba pintada. Segons es pla d'En Gaudi, ha d'esser de ferro forjat i de grans pilots de vidre, que semblaran pedres precioses, posats així com té pensat aqueix arquitecte incomparable.

Donam s'enhonorabona més coral an En Gaudi per aqueixa nova mostra des seu geni sublim i mos felicitem com a mallorquins de que sa nostra Seu se veja eunoblida i enriquida amb aqueixa nova obra-mestra de s'art cristià.

S'Arretgle Parroquial de Mallorca

Gracies a Deu, ja es un fet. Molts eren es qui no hu creien que hu arribás a esser; molts se'n reien com d'un somit. Deu s'es complagut en fer veure patent sa seua providencia i lo que pot sa bona voluntat i sa rectitut d'intenció. Aquesta obra la comensarem el Bisbe de Mallorca, Rdm. Dr. Jacinto Cervera i Mn. Miquel Maura, Rector del Seminari, que se'n anà a Madrid i amb so seu germà D. Antoni arribaren a sa terminació i aprovació de s'espedit, sa primeria de 1895. Faltava es darrer mot, qu'era lo essencial, s'orde de que se posás en planta i que s'aficás dins presupost s'aument de consignacions per personal i culte i fàbrica de ses parroquies noves. Això es lo qu'ha conseguit es diputat a Corts per Mallorca D. Juan Valenzuela ab so bon costat que tenia d'En Canalejas, al cel sia. Si, després de Deu, a D. Juan Valenzuela deu l'Esglesia de Mallorca aqueix augment de parroquies noves, aqueix «Arretgle Parroquial». Amb això resulta de fet D. Juan Valenzuela un benefactor de l'Esglesia de Mallorca des més grossos que hi haja haguts fa sigles. Ell ha conseguit que's pesin a Mallorca 33 parroquies noves. Fins ara només n'hi havia 38 entre totes. Trenta tres parroquies més! Quin bé no están cridades a fer totes aqueixes parroquies noves? Quin bé no están cridades a fer totes aqueixes parroquies noves? Quin bé més gros no representen per l'Esglesia de Mallorca? Ara bé, ¿que de teulades an avall mos ha conseguida aquesta cosa? D. Juan Valenzuela! Que Deu del cel le hi pagui així com tots es mallorquins que tenen es cap an es seu lloc, le hi agrairán de tot cor! Per lo meteix gloria, honor i agraiment a D. Juan Valenzuela! I gloria, honor i agraiment també an el Bisbe Cervera, a Mn. Miquel Maura, a D. Antoni Maura, a D. Jusep Canalejas, per la part que tots e-hi tenen! I gloria, honor i agraiment an el nostre Bisbe, Rdm. i Il·lm. Sr. D. Pere Juan Campins, que també s'es destexinat a les totes per arribar a conseguir aqueix bé tan gros, per Mallorca. Un altre també n'hi ha, que ha fet moltíssim amb tota aquesta cosa, i que es ben amic nostre i protector nostre, el qual ha treballat molt devall-devall. No l'anomenam per ara perque el fariem folló i llavò que fins més envant no convé treure'l a rollo.—Nostros podem esser lo que volgneu, pero tenim bons amics. Deu no mos ho tenga en retret, ni en vanagloria. Amèn.

Es nostre Rdm. Sr. Bisbe dia 2 d'aquest més tengué sa gran dita de publicar ses «Oposicions de Rectors»

per proveir ses Parroquies noves i ses setze veies que hi havia vacants: 49 entre totes. ¡Voyés si hu pagara! ¡Una fornada de 49 Rectors! ¡Beníssim!

Vetaqui quines son ses parroquies noves en virtut de s'«Arretgle Parroquial». Una a la Seu, una altra a St. Francesc de Ciutat, i llavò una altra a Sta. Catalina, a Banyalbufar, a Búger, a Capdepera, a Calmari, a Censey, a Costitx, a Deyà, a Establiments, a Estallenchs, a Fornalutx, a Génova, a La Reial, a la Soledat, a Llorito, a Lloseta, a Llubi, a Mancor, a Maria, an es Pont d'Inca, a s'Alqueria Blanca, a St. Llorens des Cardessar, a Sta. Eugenia, a S'Arrecó, a Sa Vileta, a Ses Salines, a So'n Servera, a So'n Sardina, a Vilafranca, a Randa i a Pina, i una Ajuda de Parroquia entre So'n Negre i es Port, i una altra d'igual a So'n Carrió. I s'ha de tenir en compte que a totes aqueixes Parroquies noves, ademés de Rector, e hi ha d'haver un o dos Vicaris, en treure Randa i Pina.

Ja hu veis si hu es gros es fester de s'«Arretgle Parroquial». Bons siguem nostros, que Deu mai falta! Beníssim!

Una glosada i un monument

Es nostre ben amic D. Bartomeu Ferrà mos ha obsequiat amb un exemplar d'una nova obra que acaba de donar a la llum pública, això es, una «glosada» de sa Conquesta de Mallorca i un projecte de monument an el rei En Jaume I. Sa «glosada» es trata de ses cròniques d'En R. Muntaner, d'En Marsili, d'En Desclot i des meteix rei En Jaume, i es una relació vitenca de tot es curs de sa Conquesta, que va fer de Mallorca aquell rei immortal. Es projecte de monument an el rei En Jaume també mos agrada ferm: seria un pilar d'una xixantena de pams d'alt, de ciment armat, amb escuts del rei En Jaume, de Mallorca, d'Espanya i de Ciutat a cada cara a mitjana altaria i amb altres símbols de sa Creu demunt sa mitja-luna, acabant es pilar amb una creu triunfadora a sa cuevia. Aquest monument treba En Ferrà que hauria d'estar an es creuer des carrer de «St. Miquel» ab so carrer d'«ets Oms». Segons càlculs d'En Ferrà dins un any poria romandre llest i es cost no passaria de 25.000 pessetes.—Es pensament mos agrada molt, i Deu fassa que passi avant i capiti bé. Amèn.

J ara escoltau

EN VERA-VEU

«El Rayo» i es sindicalisme revolucionari

¿Per que hem d'esser sindicalistes? Jiu *El Rayo*. I contesta: Per sebre obrar amb completa llibertat, per sebre obrar *revolucionariament*; per prendre s'*actitut revolucionaria* que's necessita per tota acció directa (atac).

De manera qu'ets anarquistes d'*El Rayo*, davant ses miseries i ses injusticies socials d'avuy, no troben altre camí, altre remey més que sa revolució social. Davant lo qu'ells diuen *violeneies insufribles* de ses classes *directores* no-més saben emprar sa meteixa violència que condemnen. ¿I això no es una luitat grossa, ben grossa?

Empero, preszindint ara d'això, preguntem: aquest remey, ¿es eficaç? ¿serà eficaç sa revolució social? Quant ets anarquistes provin de transformar violentament sa societat, quant l'hagen transformada per sa revolució,—qu'això no succeirà may,—es indubtable qu'ets homos seran es meteixos: sa manera d'esser de s'home no mudarà. I es qui sien víctimes de sa violència ¿no se rebel·larán cuantre sa violència? ¿Quil és es beneyt qui se resignarà a perdre per sempre sa felicitat, lo que li constituia abans sa seua felici-

dat? I aqueys homos, convertits d'un dia a s'altre de venturosos en desgraciats ¿se juntarán ansinceritat, am pau, amb amor, am sos qui los haurán desposseits? ¿O es racional dins sa naturalesa humana que sa víctima estimi es botxi? ¿Com si no véssem a cada punt que es sers, quant se senten atacats, invadits, també ataquen com instintivament per defensarse i recobrar lo perdut, fins que se equilibren ses dues forces contraries, o fins que una subjecta s'altra!

Ademés ¿que hi haurá cap anarquista que me negui a mi es dret de defensarme, de defensar sa meua felicitat? ¿O tal dret no'l tenen més que ets àcrates, ets anarquistes? Cal barret! Això no es just! A sa violència d'uns correspon ben naturalment sa violència d'aquells altres: es vençuts, ses circumstancies, sa necessitat de viure dins aquella relativa germanor i pau que's necessita per que sa vida se desplegui normalment, farien altra volta que demunt es sistema anarquista, *impossible per tothom*, s'edificás es sistema, *més possible per sa generalitat*, que és es que avuy tenim, preszindint ara des seus defectes i injusticies.

Ademés ¿pot tenirse raonablement per cosa bona allò que, per demostrar qu'es cosa bona, ha de usar es mal? Perque sa violència per qui l'ha de sufrir, no digueu que no sia un bon mal! Idò ets anarquistes son així: tiren llamps i pestes contra sa forsa—armada o sense arma—rategant qu'es contraria a dret, alegant qu'es ries governen es pobres per sa forsa; i, en canvi, vos predicarán que per implantar es règim anarquista no hi ha més camí que sa revolució social, s'ús (millor dit, s'abús) de sa forsa: forsa qu'haurá d'esser permanent, sempre armada, contra sa rebel·lió sempre amenassadora d'ets espoliats.

Ademés, ets anarquistes diuen que part demunt sa forsa, e-hi ha es dret, qu'es cosa sagrada, qu'es cosa inviolable. ¿Ay sí? Idò ¿per que ells empen sa forsa per conseguir sa supremacia des dret? ¿Per que és qu'empenen allò que detesten? En ses relacions socials, en sa vida general de societat lo qu'ha de retgir, lo qu'ha de prevalèixer, ¿no és es dret? Idò ¿per que sa forsa? Ses persones de seny, may per may donarán per bona una doctrina que se demostra emprant sa bomba o es revolver contra es qui no creuen amb ella. Si sa millor predicació es s'exemple, ¿qui sé es noningú qu'aprovará sa predicació anarquista de s'amor per medi de s'odi, de sa maldat?

I llavò mos surt aquest dimoni d'*El Rayo* diguent que es sindicalistes necessiten cultura per esser bons sindicalistes: sa cultura que dona sa *actuació revolucionaria*, es a dir, sa cultura que fa *revolucionaris conscients*. ¿Cultura es això? ¿Això es cultura, anarquistes d'*El Rayo*? Bé se veu que pensau am sos peus.

Sa barbarie anarquista

(Parodiant un article de «El Rayo»)
Tenim ets anarquistes amb uberta activitat revolucionaria. Estam davant una completa manifestació de barbarie. Per on-se-vaia e-hi ha homos qu'acometen com-e teres sa immensissima majoria de s'humanitat innocen, en maten a mils, peguen foc, destrueixen, fan actes de savatgisme que subleva i obliga a deslitzar i demanar s'estermiament des seus autors. Son es barbatxs, qui s'amollen am tots es seus instints de ferocitat. Es sa bestia humana que, quant no està subjecta per una sana cultura, quant no està criada per s'educació, s'alegra tenyint la terra de sanc, se deverteix sembrant es terror per allà on passa, sembrant sa desesperació, sa miseria, sa mort.

I manco mal si es barbatxs am barbatxs se matassen. Lo lamentable es que ses víctimes d'ets anarquistes son es qui menos culpa tenen de ses injusticies de s'actual societat. Lo lamentable es que ses víctimes causades per ses silencioses confagracions anárquiques sien gent pacífica, gent qui no ha causada en via ninguna sa locura de s'anarquista.

Sa pau des pobles, mentres no'tain ses

comes a s'anarquia, serà sempre cosa insegura. Sa por d'una revolta anarquista comensa a preocupar ses nacions; perque lo qu'es avuy del perill d'un anarquista no n'está lluny ni es poderós ni es debí, ni es just ni es pecador. La sindicació d'ets anarquistes com-e pertit de destrucció es lo que fa tómer més una guerra fratricida.

Evitar aquesta temor, aquesta guerra, es lo que pertoca fer an ets obrers catòlics de tot el mon. A s'aménassa de sa guerra que fa constantment s'Anarquisme, li han de contestar ets obrers de sa pau, de s'orde i de sa justícia, am s'obra lenta, silenciosa, forta, perseverant de sa seua organisió professional verdadera. ¡Mai emprar sa vaga general com arma de combat, de aniquilació! No es licit fer una maldat tan grossa per conseguir un bé, allà on altres medis se tenen per alcançar-lo!

Encara que sa Revolució Social es molt problemática, es un fantasma: un fantasma que fa por. Si bé; de por no'n farà a mida que's sindicalisme catòlic de tot el mon cresqui i cresqui fins que puga demostrar orgullosament a s'Anarquia, que sa majoria grossa d'ets obrers de tot lo mon no está disposada a consentir que quatre gats qui tenen es cap-verjo los duguen an es matador.

¡No'n mancava altre qu'ets anarquistes se fessen amos des proletariat, allà on lo que mereixen ells es que's qui comanda los llevi des vent, més bé ara que tot d'una!

Aprofitam aquesta ocasió de parodiar un article antimilitarista del «Rayo», per donar sa nostra més coral enhonorabona an aqueix obrers des Patronat de Palma que acaben de sindicarse. Beníssim, obrers sindicats! A veure si millorau es vostre fi económic! A veure si organisau cristianament s'autonomia de sa vostra classe! A veure si sabeu lograr qu'es vostros interessos professionals tenguin representació convenient an es costat d'ets interessos des demés obrers i davant es poders públics! A veure si sabeu protegir am suavidat i am fortalesa, es vostros drets! Amb una paraula, a veure si favoreireu tot quant podreu, voltros meteixos sa vostra prosperitat i benestar dins s'orde relligiós, social, civil i material!

Així impossibilitareu tota provatura bèllica, aniquiladora de s'Anarquia.

Secció local

Avuy diuen que s'embarca el Rt. Fr. Benet Riera cap a Barcelona, i se'n anirà cap a Solsona, aont l'Orde Dominicana ha ubert un Noviciat i el P. Benet n'ha d'esser Prior. Que Deu lo quart de tot perill i li vaja tot tan bé com voldriem.

Dimars avespres comensà a l'esglesia Parroquial sa Novena de St. Antoni Abat, i la predica Mn. Antoni Servera. ¡Deu vulga que fassa molt de fruit. Amèn

Se prepara una bona festa enguany per aquest Sant, de tantíssima devoció dins Manacor.

Dimars passat s'Ajuntament acordá que se posassen a fer feyna a sa font qu'han de fer an es carrer de la Pau, que s'aigo hi ha d'anar de s'«hort de la Vila».

Deu fassa que aviat e-hi puguen beure i durse'n aigo es veinats d'aquell carrer i tota ànima nada que'n pass i li venga set.

Segueix la gent conversant de sa retirada d'En Maura, i cadascú en parla segons es peu de que coixetja, i segons s'ala de que está ferit. I sobre tot, anau voltros a aturar sa llengo de ses persones mandragolines i traquetres, que son tantes i tantes, desgraciadament.